

Hållbarhetsrapport 2021

GÖTEBORGSOPERAN AB:S HÅLLBARHETSRAPPORT 2021 utgör en separat handling till förvaltningsberättelsen och har upprättats i enlighet med årsredovisningslagens krav. Hållbarhetsrapporten antogs av styrelsen 4 februari 2022.

Hållbarhetsstyrning

GöteborgsOperan är en samhällsaktör som med kreativitet, ett modernt synsätt, nyfikenhet och öppenhet ska ge alla invånare i Västra Götalandsregionen tillgång till opera, dans, musikal och konserter. I det uppdraget och inom hela verksamheten strävar GöteborgsOperan efter hållbarhet ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv. Arbetsätten bygger på att alla resurser används klokt och ansvarsfullt.

GöteborgsOperans uppdrag

Ägardirektiv till GöteborgsOperan

GöteborgsOperan är ett aktiebolag, helägt av Västra Götalandsregionen. I ägardirektivet framgår bland annat att bolaget ska upprätthålla och utveckla sin nationella och internationella position som ett av norra Europas intressantaste operahus.

Utifrån operahuset i Göteborg och scenen i Skövde, genom turnéer, gästspel och digitala medier, ska GöteborgsOperan nå invånarna i Västra Götaland, oavsett ålder, kön och/eller social bakgrund.

GöteborgsOperan ska även ge internationell lyskraft till Västra Götaland och bidra till att utveckla regionens kreativa potential och kompetens inom scenkonst.

Fem strategiska områden

Västra Götalandsregionen har antagit en kulturstrategi och regional kulturplan 2020-2023 som är grunden för den regionala kulturpolitiken och för uppdragen till de verksamheter som finansieras av kulturnämnden. I planen formuleras fem strategiska områden:

- Vidga deltagandet – öka deltagandet i kulturlivet och stärka barns rättigheter
- Gynna nyskapande – stärka konstnärers villkor och erkänna ideella krafter
- Utveckla kapaciteter – arbeta sektorsövergripande och samverka om resurser, kunskap och kompetens
- Nyttja tekniken – stärka den digitala kompetensen
- Öka internationaliseringen – ta tillvara befintliga kontakter och kunskaper

Uppdrag och mål

Utifrån den regionala kulturplanen har GöteborgsOperan i dialog med kulturnämnden satt följande utveckling och mål i fokus under perioden 2021-2024:

Mål 1: GöteborgsOperan ska upprätthålla och utveckla sin position som en internationellt framstående mötesplats för scenkonst av högsta kvalitet.

Mål 2: GöteborgsOperan ska medverka till att utveckla nya berättelser och kompetenser inom scenkonsten.

Mål 3: GöteborgsOperan ska vidga möjligheterna för alla invånare att uppleva en mångfald av scenkonst på scenerna i Göteborg, på turné och i digitala kanaler.

Mål 4: GöteborgsOperan ska bidra till regional utveckling och till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Vision, verksamhetsidé och strategi

GöteborgsOperans vision är att vara ett av norra Europas ledande operahus. Det innebär bland annat att hålla en hög konstnärlig kvalitet, vara en idébärande, lärande och professionell organisation samt ha en ekonomi i balans.

Verksamheten ska fortsätta leverera kvalitet och hålla en hög klass inom opera, dans, musikal och konserter. Det förutsätter en hållbar finansiering, långsiktig planering och affärsmässighet. Medarbetarnas specialistkunskaper,

erfarenhet och engagemang ska tas tillvara. Produktioner och publika evenemang ska beröra och överträffa publikens förväntningar. Genom egna uppsättningar och samproduktioner ska GöteborgsOperan bidra till att stärka Västra Götaland som kulturregion.

I GöteborgsOperans strategiska framtidsplan för 2018-2021 formulerades tre strategiska områden:

- Vi är tillgängliga och välkomnande.
- Vi är framstående.
- Vi arbetar hållbart.

GöteborgsOperans kärnvärden:

- Professionella
- Engagerade
- Nyskapande

Styrning och uppföljning

Varje mål i GöteborgsOperans uppdrag har ett antal indikatorer som följs upp och rapporteras varje verksamhetsår till Västra Götalandsregionens kulturnämnd enligt beslutad tidsplan.

Styrdokument som grund

GöteborgsOperan agerar och bygger sin verksamhet utifrån Västra Götalandsregionens policyer och riktlinjer. Med dessa som grund har GöteborgsOperan tagit fram och implementerat kompletterande och verksamhets-specifika policyer, riktlinjer, rutiner och handböcker där det har behövts, exempelvis miljöpolicy, personalhandbok och ekonomihandbok. Alla styrdokument och handböcker finns tillgängliga på GöteborgsOperans intranät.

Krav på leverantörer

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s åtta kärnkonventioner, FN:s barnkonvention, nationell lagstiftning (arbetsmiljö, arbetsrätt och miljö) som gäller i tillverkningslandet samt FN:s deklaration mot korruption.

I de flesta förfrågningsunderlag hänvisar GöteborgsOperan till dessa kontraktsvillkor och anbudsparterna måste i anbudsformuläret bekräfta att de uppfyller villkoren.

Riskmedvetenhet

Vartannat år gör strategiska ledningsgruppen för GöteborgsOperan en grundlig verksamhetsövergripande riskanalys med stöd av extern konsult. Nästa riskanalys görs i början av januari 2022.

Övriga år görs en översiktlig riskanalys internt, uppdaterad utifrån aktuellt läge. Av det totala antalet identifierade risker bedöms de 20 högst värderade riskerna i en riskkarta, utifrån väsentlighet och sannolikhet. De högst rankade riskerna väljs ut och förs in i den årliga internkontrollplanen. Denna redovisas för presidiet och styrelsen, där planen antas, för att därefter sändas till Västra Götalandsregionen. Kontroller enligt internkontrollplanen är en central del i verksamhetsstyrning och beslutsfattande, och följs upp årligen av styrelsen.

Organisationen kring Säkerhet och beredskap är under revision och ska presenteras 2022. Under tiden arbetar GöteborgsOperan systematiskt med de frågor som säkerhet och beredskap omfattar genom säkerhetschefen, på uppdrag av chef för FM (Facility Management).

Chefer i strategigruppen delar på ansvaret att veckovis ha ledningsjour. Dessutom är en chef eller projektledare jour vid varje föreställning.

Det genomförs även verksamhets-specifika riskanalyser, exempelvis kartläggningar av miljöaspekter och arbetsmiljörisker.

Mänskliga rättigheter

GöteborgsOperan respekterar och stödjer mänskliga rättigheter. Grundtanken är att människan föds fri och att alla människor är lika värda, vilket bland annat omfattar barns och kvinnors rättigheter, rätten till hälsa och utbildning samt rätten att inte bli diskriminerad. Insikten om människors lika värde och rättigheter samt respekten för varje individ är en förutsättning för en framgångsrik verksamhet och en bra arbetsmiljö.

Respekt för individen och alla människors lika värde är grundläggande i alla GöteborgsOperans relationer, både interna och externa. Ingen medarbetare eller besökare ska diskrimineras eller trakasseras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Alla ska, om kompetensen är likvärdig, ha samma möjlighet till anställning vid GöteborgsOperan samt rätt till hälsa, säkerhet, utveckling och inflytande i arbetet.

GöteborgsOperan arbetar aktivt med att identifiera, förebygga och åtgärda risker, önskade effekter och beteenden kopplade till respekten för mänskliga rättigheter i alla led.

GöteborgsOperan följer Västra Götalandsregionens riktlinjer i sina upphandlingar. Kontraktsvillkoren omfattar bland annat FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

Organisation och ansvar

GöteborgsOperans styrelse är politiskt tillsatt och vd utses av styrelsen. Ledningsorganisationen består av ledningsgrupp, strategisk ledningsgrupp och konstnärlig ledningsgrupp.

Det är styrelsen och den verkställande ledningen som utifrån ägardirektiv och uppdrag från kulturnämnden fastställer operans vision, verksamhetsidé och strategi. Vd har det övergripande ansvaret för att dessa bryts ner på mål, fokusområden och handlingsplaner. På uppdrag av vd ansvarar chefer och medarbetare, inom ramen för sitt ansvar och sina befogenheter, för genomförande och uppföljning av mål samt handlingsplaner.

GöteborgsOperan finansieras genom statliga och regionala bidrag, sponsorer från näringslivet samt med egna medel, i första hand biljettintäkter.

Intressentdialog

GöteborgsOperans verksamhet bygger på att intressenterna känner förtroende för operan och de värden verksamheten representerar. Intressenterna påverkar och påverkas i varierande grad av verksamheten. Genom kontinuerliga dialoger håller sig operan uppdaterad om krav och förväntningar som olika intressenter har på verksamheten. Intressentdialogerna sker på olika nivåer, i olika omfattning och genom skilda kanaler, till exempel publikundersökningar, nätverk och enkäter till medarbetare.

Ägare och styrelse

GöteborgsOperan ägs av Västra Götalandsregionen, som fastställer uppdrag, ägardirektiv, krav och förväntningar. Regionens Miljömål 2030, vision, mål, policydokument, uppdragsbeskrivning och budget ligger till grund för GöteborgsOperans hållbarhets- och miljöarbete, som regelbundet stäms av med regionledningen och operans styrelse.

GöteborgsOperan är med i centrala upphandlingar inom Västra Götalandsregionen och har representanter i relevanta referensgrupper. Detta är viktigt för att möjliggöra dialog och erfarenhetsutbyte och för de hållbarhets- och miljökrav som GöteborgsOperan ställer i samband med upphandlingar.

Medarbetare

GöteborgsOperan är och vill vara en attraktiv arbetsgivare. För att nå framgång i hållbarhets- och miljöarbetet är det viktigt att medarbetarna ges möjlighet att komma med idéer och förbättringsförslag samt vara delaktiga i kommunikation, kunskapsinhämtning och informations-spridning.

Medarbetarsamtal med samtliga medarbetare samt skyddsronder genomförs årligen. Då kan bland annat medarbetarnas tankar och förväntningar kopplade till hållbarhet, egen utveckling och psykosocial arbetsmiljö fångas upp.

Liksom föregående år var 2021 var ett mycket speciellt år för GöteborgsOperans medarbetare på grund av pandemin. Året inleddes med fortsatt stopp för publik verksamhet, arbete hemifrån för dem som kunde och arbete med digitala produktioner för de konstnärliga medarbetarna. Från juli månad kunde medarbetarna återkomma till sin arbetsplats.

Återstarten efter sommaren var efterlängtd, samtidigt som det tog tid att få allt på plats igen, till exempel rekrytering av medarbetare till restaurang och foajé. Många möten genomfördes digitalt även under hösten – ett arbetssätt som troligtvis kommer att bestå.

Publik

GöteborgsOperan inhämtar kunskap om publiken via tre typer av undersökningar:

- SOM-institutets årliga riksundersökning. Operan är även en del av Väst-SOM, vilket gör det möjligt att benchmarka sig med andra västsvenska aktörer.
- Kundundersökningar på GöteborgsOperans besökare. Dessa undersökningar genomförs via telefon och webb av en extern part.
- Publikuppföljning via webbenkät efter varje föreställning.

I februari 2021 gjordes en enkät om hur tidigare besökare såg på framtiden efter snart ett års nedstängning på grund av pandemin. Resultatet visade på den stark längtan efter att besöka operan samtidigt som det fanns önskemål om att få information om hur återöppningen skulle hanteras.

När besökarna återkom i september fortsatte kundnöjdhetsmätningarna efter varje föreställning. Den säsongsbaserade undersökningen för 2021/22, då besökare intervjuas om upplevelsen inför och under besöket, inleds också.

Socialt ansvarstagande

För GöteborgsOperan handlar socialt ansvarstagande om att bidra till ett bättre samhälle genom att vara en ansvarstagande och respektfull arbetsgivare samt att bidra till en positiv social utveckling lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Medarbetarskap och ledarskap

En av de absolut viktigaste förutsättningarna för att GöteborgsOperan ska kunna bedriva en bra verksamhet är kunniga och engagerade medarbetare. Cheferna ska genom tydliga mandat och uppdrag utveckla medarbetare till att ta ett stort eget ansvar och vara med och forma verksamheten. Ledarskapet bygger på motivation, inspiration och att ta tillvara medarbetarnas initiativkraft.

Precis som de flesta verksamheter har även GöteborgsOperan behövt hantera oro och ovisshet under pandemin, vilket tagit tid och energi från chefer och ledare. Därför har träffarna med cheferna –Ledarskapsforum – under våren via Teams, varit prioriterade under hela 2021.

Arbetsmiljö

En god arbetsmiljö skapar goda förutsättningar för medarbetare att verka och utvecklas. Arbetsmiljön är en gemensam angelägenhet för alla anställda. En hälsofrämjande arbetsplats bygger på att varje medarbetare medverkar till förbättringar när det behövs och tar ansvar för sin egen hälsa och arbetsmiljö. Chefer har ett uttalat ansvar att leda arbetet med arbetsmiljö och hälsa på arbetsplatsen. De ska också vara förebilder och föregångare när det gäller ett hälsofrämjande arbetssätt.

GöteborgsOperans viktigaste resurs är personalen och den ska ges bästa möjliga förutsättningar för att fungera väl. Arbetsmiljön utformas utifrån förtroende och respekt för individen samt säkerhetsaspekter. Lagar, föreskrifter, avtal och branschpraxis utgör grunden. GöteborgsOperans verksamhet bedrivs med betryggande säkerhet mot skador på individer och miljö.

GöteborgsOperans målsättning med arbetsmiljöarbetet:

- Lagar och föreskrifter utgör ett minimikrav samt att arbetsmiljöarbetet i så stor utsträckning som möjligt ska kunna påverkas av personalen.
- De anställdas kunskaper och engagemang ska tas tillvara så att alla upplever att de gör en viktig insats och känner en tillfredsställelse i sitt dagliga arbete.
- Antalet arbetsolycksfall och arbetssjukdomar ska sträva mot noll.
- Ohälsotalet på företaget ska sjunka.

Arbetsmiljöfrågor är en naturlig del i det vardagliga arbetet och finns med som en punkt på regelbundna möten, som arbetsplatsträffar med mera.

GöteborgsOperans medarbetare har ett digitalt system för tillbud, IA (Informationssystem för Arbetsmiljö), med åtkomst via intranätet. Där anmäls arbetsskador, tillbud, olyckor med mera för vidare uppföljning i organisationen.

Riskronder och riskanalyser

Arbetsmiljörelaterade riskronder genomförs en till två gånger per år i arbetslokalerna, beroende på lokalens risknivå. Riskanalyser genomförs fortlöpande på avdelningarna, där fysiska och psykosociala risker kartläggs och bedöms. Riskanalyser görs även i samband med inköp av ny utrustning, införande av nya arbetsmetoder eller ny arbetsorganisation. Vidare görs riskronder i samband med varje produktion och/eller ny spelplats, både i repetitionssal och på fasta scener eller turnéscener.

Under året har arbetet med riskanalyser och tillhörande handlingsplaner pågått kontinuerligt på grund av coronapandemin. Det har bland annat handlat om avstånd, lunchtider, extra städning av lokalerna, spridning av medarbetare i alla lokaler inom verksamheten, golvmärkning och handsprit – allt för att minska risken för

smittspridning. Medarbetare har kunnat hämta antigen-tester i personalentrén. Sångare har oavsett vaccinationsstatus haft möjlighet att testa sig minst två gånger i veckan. Kontinuerlig information har gått ut från HR/ledningen om regelverket.

Uppföljning av arbetsmiljö

Arbetsmiljöarbetet följs upp löpande i våra projekt och på helhetsnivå på årsbasis i samband med budgetarbetet, då innevarande års handlingsplan, ny statistik, genomförda ronder och åtgärder diskuteras.

Vartannat år görs en medarbetarenkät. Resultatet följs upp av ledningen samt på respektive avdelning och handlingsplan tas fram på varje avdelning tillsammans med medarbetarna.

Hälsofrämjande arbete

Operan uppmuntrar till en aktiv livsstil som främjar hälsa och välbefinnande, både i arbetslivet och på fritiden. Medarbetarna kan träna kostnadsfritt på operans egna gym och gruppträning, har möjlighet att få tillgång till behandlingar/massage, till rabatterade träningskort hos avtalade träningsanläggningar samt ett årligt friskvårdsbidrag. Bidraget höjdes 2021 från 1 500 kr/år till 3 000 kr/år samtidigt som den egna kostnaden på 50 procent togs bort.

När en anställd tränar i GöteborgsOperans egna lokaler under en timma bjuder arbetsgivaren på hälften av träningstiden en gång per vecka.

Genom företagshälsovården Hälsan & Arbetslivet har GöteborgsOperan tillgång till läkare, sjuksköterska, sjukgymnast, beteendevetare och skyddsingenjör. GöteborgsOperan erbjuder alla som har fyllt 40 år en hälsokontroll vart tredje år.

Alla anställda, oavsett anställningsform, har förmånen fri öppen hälso- och sjukvård. Förmånen omfattar patientavgiften upp till högkostnadsskyddet.

GöteborgsOperan har fortsatt med månadsuppföljningar med cheferna kring sjukfrånvaro. Detta är ett långsiktigt arbete för att på ett tidigt stadium fånga upp medarbetare som står inför en potentiell längre sjukskrivning. Sjuktalet har minskat något jämfört med föregående år, till totalt 2,63 procent 2021 (3,70).

Samverkan

Samverkan ska vara en naturlig del av den fortlöpande utvecklingen och i första hand koncentreras och genomförs så nära verksamheten som möjligt. Under 2021 har samverkan fortsatt varit extra viktig och samarbetet mellan arbetsgivare, skyddsombud, ägarna och smittskyddet i Västra Götalandsregionen har varit intensivt. Samverkan har frekvent fokuserats på arbetsmiljö, hälsa samt schemalägningsfrågor på grund av de exceptionella förändringarna i verksamhetens planering.

GDPR och säkerhet

GDPR

GöteborgsOperan behandlar personuppgifter enligt gällande lagar och föreskrifter (GDPR). Besökarna informeras bland annat på hemsidan om hantering av personuppgifter enligt GDPR och medarbetare informeras om hanteringen i personalhandboken.

Säkerhet

Säkerhetsarbetet vid GöteborgsOperan handlar till stor del om att skydda liv och hälsa för de människor som vistas i lokalerna, men även om skydd av egendom och information. Skriften Person- och egendomsskydd beskriver vad varje medarbetare behöver känna till för att kunna bidra till att skydda verksamheten, skapa en trygg arbetsplats och undvika ekonomiska förluster.

För att bland annat möta omvärldens ständigt förändrade utmaningar fortsätter arbetet med att utöka och förbättra säkerhetssystemen. Detta sker bland annat i samband med ombyggnader.

GöteborgsOperans säkerhetschef medverkar i olika nätverk, till exempel Näringslivets säkerhetsdelegation, Evenemangs säkerhetsnätverket samt Nätverk för säkerhetschefer, där säkerhetschefer från hela Sverige träffas och diskuterar branschrelaterade frågor.

Området Lilla bommen, där GöteborgsOperan ligger, är certifierat enligt Purple Flag, vilket handlar om att skapa ett säkrare och attraktivare område under kvällstid.

GöteborgsOperan har goda kontakter och kommunikation med berörda myndigheterna.

Vid minst ett, ibland flera, tillfällen per år genomförs oannonserade brandövningar, något som dock inte kunnat genomföras under 2021 på grund av coronapandemin.

Samtliga nyanställda medarbetare får en brandskydds-genomgång då även de som behöver en repetition kan delta.

Jämställdhet och mångfald

Utgångspunkten för GöteborgsOperans arbete med jämställdhet och mångfald är alla människors lika värde, där arbetet ska präglas av respekt för individens integritet. Jämställdhets- och mångfaldsarbetet drivs genom en partssammansatt jämställdhets- och mångfaldsgrupp, JäMå-gruppen, som arbetar på uppdrag av ledningsgruppen. Utgångspunkten för arbetet är diskrimineringsgrunderna samt Västra Götalandsregionens medarbetarpolicy.

Ordföranden för JäMå har det övergripande ansvaret för mångfalds- och jämställdhetsarbetet. Ordförandeskapet delas mellan vd och chefen för Skapa opera/drama (avdelningen med grund i deltagande och delaktighet). Varje chef ansvarar för att följa upp sin verksamhet och varje medarbetare ansvarar för att följa givna riktlinjer.

Arbetet för jämställdhet inom GöteborgsOperan innebär att bryta traditionella könsrollsmönster, att ge kvinnor och män lika möjligheter och rättigheter i arbetslivet.

Målsättningen är jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsplatsen så att orättvisor försvinner beträffande arbetsförhållanden, möjligheter att förena föräldraskap och arbete, benägenhet att söka arbete och utveckling,

könsfördelning inom olika yrkeskategorier, rekryteringsprocessen, lönesättning och marknadsföring.

Med mångfald menar GöteborgsOperan allas lika möjligheter och rättigheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Målsättningen med mångfaldsarbetet är att ta tillvara dessa olikheter och därmed skapa en attraktiv och dynamisk arbetsplats där kompetensen hos individer och samarbetspartners ingår som en naturlig del i både internt och externt arbete.

Arbetet med Likabehandlingsplan 2022–2025 slutfördes hösten 2021. Efter godkännande ska planen kommuniceras och arbetas vidare med i organisationen.

Nolltolerans mot diskriminering och trakasserier

GöteborgsOperan har i många år arbetat aktivt för att förhindra trakasserier och kränkningar. Inga medarbetare, samarbetspartners eller besökare får utsättas för trakasserier eller annan kränkande särbehandling. Samtliga anställda har ett ansvar för att se till att diskriminering och trakasserier inte förekommer i något led av GöteborgsOperans verksamhet. Arbetet tar sin grund i diskrimineringslagen samt i policyn mot kränkande särbehandling som beskrivs i personalhandboken samt vid introduktion av nyanställda.

	2021	2020	2019	2018
Antal anmälda olyckor, tillbud, ohälsor och riskobservationer	161	175	215	176
Sjukfrånvaro i procent av den totala förväntade arbetstiden	2,63 %	3,70 %	3,36 %	3,32 %
Sjukfrånvaro i procent, kvinnor/män	1,72 % / 0,91 %	2,12 % / 1,58 %	1,64 % / 1,72 %	1,78 % / 1,54 %
Antal anställda tillsvidare, inklusive provtjänstgöring	418	452	459	450
Totalt antal chefer	34	33	33	32
Andel kvinnor/män av antal chefer	56 % / 44 %	61 % / 39 %	58 % / 42 %	53 % / 47 %
Antal kvinnor/män i ledningsgrupp	8 / 1	8 / 1	8 / 0	8 / 0
Medelålder kvinnor/män i chefsbefattningar	52 / 51	51 / 50	50 / 52	49 / 50

Organisationen har klara rutiner och särskilda ombud som arbetar ute i verksamheten för att fånga upp sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier och kränkande särbehandling får inte förkomma över huvud taget.

GöteborgsOperan som samhällsaktör

GöteborgsOperan Skapa

GöteborgsOperans delaktighetsbaserade verksamhet, Skapa, arbetar med produktioner och aktiviteter för alla åldrar, nybörjare och scenkonstlärare, professionella och amatörer samt deltagare med olika förmågor och förutsättningar. Alla projekt är en del av ett långsiktigt utvecklingsarbete. Skapa samarbetar med civilsamhället, skolor, fria grupper och andra institutioner.

Inom Skapa ryms GöteborgsOperans samtliga konstformer, uppdelade i Skapa opera/drama och Skapa dans. Den skapaverksamhet som är knuten till danskompaniet utgår i huvudsak från de koreografiska verk som danskompaniet arbetar med. Skapa opera/drama driver såväl löpande verksamhet, till exempel barn-, ungdoms- och skapakörer, som specifika projekt, både i och utanför operahuset. Ofta är även dessa kopplade till säsongens övriga innehåll i opera/drama.

När GöteborgsOperan i mars 2020 pausade all publik verksamhet påverkades förstås även Skapas aktiviteter och deltagare. Under 2021 har planerade projekt och samarbeten kunnat återupptas i stor utsträckning. Inom satsningen *Operan i skolan* har konstnärliga besök och framträdanden skett på skolgårdar. Mellan mars och juni 2021 fick 3 500 barn möta GöteborgsOperan på sin egen skolgård. I många andra fall har verksamheten bedrivits digitalt men efter sommaren har möten, föreställningar och andra aktiviteter även kunnat genomföras "IRL".

Skapadagar

Skapadagar startade 2019 och innehåller inslag från alla Skapas fokusgrupper. Skapadagar återkommer varje termin, ofta under skollov, men våren 2021 kunde de på grund av pandemin inte genomföras. Därför hann det bli slutet av oktober och början av november innan årets Skapadagar ägde rum. Då bjöds bland annat på gästspel av Cirkus Unik som engagerat ungdomar från hela Göteborg, Återskapa-föreställningen *Dilemma*, skapad och dansad av ungdomar, och Skapakörens *Höstsonätter*.

Skapadagarna blev också en officiell avspark för det nya samarbetet mellan GöteborgsOperan och Rädda Barnen region Väst.

En mer tillgänglig opera

GöteborgsOperans verksamhet ska vara publikt anpassad så att föreställningarna är tillgängliga för personer med funktionsvariationer. Detta gäller såväl operahuset som upplevelsen och informationen. *Relaxed performance* är en föreställningsform särskilt anpassad för publik som av olika anledningar tycker det är svårt att gå på en vanlig föreställning. Under 2021 har ingen *Relaxed performance* genomförts.

Det regionala Nätverket Universell Scenkonst (som startades 2020) vill lyfta frågor kring tillgänglighet och scenkonst för bland andra barn och unga med multifunktionsvariationer. GöteborgsOperan är en av tre initiativtagare till nätverket, och förutom operan ingår Regionteater Väst, Big Wind, Spinn, Kulturlabbet, Kulturskolan, Dansakademin, Språng, Konstra, Move and mind och tillgänglighetskonsulent från Förvaltningen för kulturutveckling (Västra Götalandsregionen).

Med ett ökat utbud av digitala produktioner når GöteborgsOperan ut till en mycket bred publik. Under pandemin har det digitala utbudet varit stort. Utöver opera, konserter och dansföreställningar har man på opera.se kunnat ta del av pratshowen *Spotlight* och skicka *Känslogram*, sång-, musik- och danshälsningar i videoformat. Introduktioner och premiärsamtal kan också ses via opera.se. Ett arbete med en digital strategi och digital innovation har inletts under året, som ska ge förutsättningar för ett kompletterande digitalt operahus.

Barns och ungas möjligheter att delta i kulturlivet

Operan i skolan - uppsökande verksamhet

Operan i skolan är en ny uppsökande verksamhet i workshopform med skraddarsydd program till alla från förskola till folkhögskola. Besöken utformas i samarbete mellan aktuell skola och Skapa och kan anpassas efter skolans/gruppernas inriktning. Även workshopens längd kan variera. Den kan innehålla repertoar ur olika operor och musikalerna, samtal om kultur i samhället samt skolornas olika idéer om vad de vill göra. Mötet mellan artisterna och eleverna är lika mycket i fokus som själva konsten.

Under året har 3 500 barn på 32 olika skolor fått besök av artister från GöteborgsOperan, både med dans, orkester och musikal. Dessutom var 400 elever från olika folkhögskolor i regionen på besök på GöteborgsOperan under temaveckan i oktober om rösträtten 100 år. De fick då svara på frågan "Vad är du beredd att kämpa för idag?". På scen under konserten *Kvinnors röst* medverkade 25 ungdomar med sina egna tolkningar av denna fråga. *Operan i skolan* är hittills en mycket uppskattad satsning som vi hoppas ska få fortsätta under lång tid.

Nyskrivet för unga

Genom att skapa nyskrivet material för en specifik målgrupp vill Skapa bidra till att låta alla barn, oavsett bostadsort eller andra förutsättningar upptäcka scenkonst, känna sig delaktiga, bli berörda och vilja uppleva mer.

Rakel och Oraklet, GöteborgsOperans beställningsverk av en minimusikal för 6-8-åringar, hade premiär i oktober 2019. Under 2021 gjordes en filmversion av *Rakel och Oraklet* som visades under två veckor i augusti-september på gofilm.se.

Nästa nyskrivna verk för barn blir en opera, *Sandvargen*, baserad på Åsa Linds uppmärksammade böcker, som skapats och tagit fram under 2021. I arbetet har ingått workshopar med både sångare och musiker samt kontakt med olika grupper inom samarbetet med Rädda Barnen region Väst. Några av dessa grupper agerar referensgrupp till produktionen. *Sandvargen* har premiär hösten 2022.

Dansföreställningen *Ministeriet för olösta känslor*, med målgrupp gymnasieungdomar och unga vuxna, hade premiär 2019. Föreställningar var planerade till våren 2021 men det var först i november som ett gästspel på Den Norske Opera & Ballet i Oslo kunde genomföras. Därefter spelades *Ministeriet för olösta känslor* på Ale Teater i Nödinge och på Stadsteatern i Skövde Kulturhus.

Astronaut är en ny dansföreställning för barn i mellanstadieåldern, om fysiska utmaningar, genus och rymdäventyr. *Astronaut* hade världspremiär 23 september 2021 och spelades i olika klassrum i Göteborg för drygt 600 elever. Föreställningen blev starkt efterfrågad och fortsätter turnera i Göteborg och Västra Götaland under 2022, inklusive spelningar på GöteborgsOperans lilla scen. Ett skolmaterial medföljer skolföreställningarna med förslag till lärarna hur de kan arbeta vidare med eleverna utifrån föreställningens tematik och uttryck.

Körer för barn och ungdomar

GöteborgsOperan vill, förutom gemenskap och sångarglädje, ge barn och ungdomar scenisk erfarenhet och möjlighet att sjunga i professionella sammanhang. I barnkören sjunger barn mellan 9 och 12 år. Ungdomskören delas in i en yngre (12-16 år) och en äldre (16-24 år) grupp.

Under året har barnkören bland annat medverkat på Världens Barn-galan i SR P4 i september, vid nyinvi-ningen av Drottning Silvias barnsjukhus i oktober och i föreställningen *Julglitter och operakaos*. Ungdomskören sjöng på Hotell Eggers balkong både under våren 2021 och i början av december.

Ungdomskören samarbetar sedan 2019 med kören Arctic Light i Norrbotten i det gemensamma projektet *Existens*. Deltagarna i de båda köerna skapar tillsammans med librettist och kompositör en föreställning från idé till scen. Under hösten var ungdomskören i Piteå och repeterade. Arbetet har fungerat bra trots pandemin. Det digitala samarbetet har visat på en naturlig och spännande utvecklingspotential i hur man kan jobba tillsammans trots stora geografiska avstånd. Våren 2022 framförs *Existens* både på GöteborgsOperans Stora scen och på Akustikum i Piteå.

Engagera fler unga

Arbetet med att öka delaktigheten bland unga som av olika anledningar inte har haft möjlighet att möta eller engagera sig i kulturlivet fortsätter – även om möjligheterna till aktiviteter har varit begränsade under första hälften av 2021.

Återskapa är en fem dagar lång workshop där ungdomar från hela regionen tillsammans med professionella artister skapar ett nytt verk. Alla ungdomar mellan 13 och 21 år som vill uttrycka sig genom musik, sång, dans eller sceniskt arbete är välkomna att söka. I augusti 2021 var dansen i fokus och en grupp ungdomar skapade dansverket *Dilemma*, som tog avstamp i *Ministeriet för olösta känslor*. *Dilemma* skapades under en enda vecka i augusti och spelades på Angereds Kulturhus. Det återkom under höstens Skapadagar på Lilla Scen.

Ett samarbete mellan Cirkus Unik och Skapa dans har gett en grupp barn i åldern 10-14 år möjlighet att träffa några av GöteborgsOperans dansare och utbyta träning i både cirkus och dans. Detta ömsesidiga lärande startade med danskompaniets produktion *Beyond* 2019 där bland

annat element av akrobatik ingick. 2020–2021 har samarbetet fortsatt och Cirkus Uniks fördjupningsgrupp uppträdde på Lilla scen under höstens Skapadagar.

Filter är en nyskapad föreställning för ungdomar i åldern 13–18 år, skapad av tre musikalartister/kompositörer i samarbete med den nya satsningen *GöteborgsOperans Unga Ambassadörer*. Premiären fick skjutas upp på grund av pandemin, men 2021 har en film spelats in, som kommer att kunna visas i samband med workshoppar på skolor. Föreställningen ska kombineras med dessa workshoppar, med fokus att på ungdomars villkor undersöka, spegla och belysa hur det är att vara tonåring i ett socialt mediebrus. Föreställningen behandlar också ämnet psykisk ohälsa. Arbetet har förberetts under 2020 och 2021 och *Filter* planeras ha premiär under 2023.

Fredagshäng är ett evenemang med syfte att sammanföra ungdomar mellan 13 och 25 år som tycker om att umgås till musik och dans. *Fredagshäng* arrangeras oftast under Skapadagar. Under 2021 har endast ett fredagshäng kunnat genomföras, som då gästades av spoken word-artisten Olivia Bergdahl och hade rubriken Artivism.

GöteborgsOperans Unga ambassadörer är Skapas gemensamma referensgrupp för unga 13–25 år. Fokus är breddat deltagande, ömsesidig dialog och ett forum för unga som vill tala om, uppleva och skapa scenkonst. Projektet är en fortsättning på Skapa Dans deltagarprojekt *Möt Ministeriet*. Under året har gruppen haft träffar över Zoom, men under andra halvåret har även dessa träffar kunnat ske på plats på operan. Gruppen är involverade i flera aktiviteter, bland annat skapandet av *Filter* och det nya Instagram-kontot unagoteborgsoperan.

En angelägen del av civilsamhället

GöteborgsOperan ska vara en angelägen del av civilsamhället och verka inom företag, institutioner, organisationer och arrangörer. Detta genom att bygga nätverk och skapa försäljningsmöjligheter på kort och lång sikt.

Under 2021 inleddes ett långsiktigt samarbete med Rädda Barnen region Väst. Barn har rätt till kultur enligt Barnkonventionen, som numera är svensk lag. Samarbetet med Rädda Barnen ska göra att fler får tillgång till kultur och möjlighet att vara delaktiga i GöteborgsOperans verksamhet.

Skapakören, en mötesplats för vuxna i olika åldrar med sång som intresse, har skapat multiscenkonstföreställningen *Höstsonätter*, som fick premiär på Skapadagarna hösten 2021. Kören består av cirka 60 personer som i föreställningen framförde existerande texter och sånger men också nyskrivet material som tagits fram av körmedlemmarna, som har ursprung i många olika länder.

Ett samarbete om en så kallad turboshow har inletts med scenkonstkollektivet Bataljonen. Syftet med samarbetet är att dels erbjuda en plattform för fler människor att få skapa och stå på scen, dels visa på mångsidiga och nya arbetsmetoder. En turboshow innebär att vem som helst får vara med, och att arbetet görs tillsammans på kort tid.

Skapa var drivande i att bilda det regionala Nätverket Universell Scenkonst, för att lyfta frågor kring scenkonst för barn och unga med multifunktionsvariationer (se vidare under avsnittet En mer tillgänglig opera). Med anledning av operans engagemang har Skapa under året varit föredragshållare under ett antal evenemang gällande dessa frågor, både på digitala och IRL-event.

Skapa arbetar fortsatt med folkhögskolor och andra kulturinstitutioner i regionen under projektnamnet FOKIS, Folkbildning och kultur i samverkan. Ett långsiktigt samarbete sker även med Göteborgs Kulturskola, där *Ungdomsbiennalen* är en betydande del. Donnergymnasiet och Göteborgs Universitet är andra institutioner som Skapa inlett samarbeten med.

Skapa har även varit talare på en mängd digitala konferenser under året, anordnade av Statens Kulturråd, Kulturskolerådet, Malmöregionen, Folk och Kultur och många fler. Skapa är också en aktiv del av regionens sociala hållbarhetsarbete och GöteborgsOperans eget arbete med JäMå, Jämställdhet och Mångfald.

På nationell och lokal nivå har GöteborgsOperan ett samarbete med samtliga tre musikalutbildningar i Göteborg; Högskolan för scen och musik (HSM), Balettakademien och Performing Arts School. Detta innebär att GöteborgsOperan följer deras studenter under utbildningen och diskuterar utbildningens innehåll samt resultat. För produktioner på musikalscenen har GöteborgsOperan ett kontinuerligt nätverkande med övriga producenter i Sverige, såväl privata som institutioner. Även internationellt nätverkande förekommer med andra producenter och scener

Med Högskolan för Scen och Musik (HSM) har GöteborgsOperan ett långsiktigt mentorskapsprojekt för masterstudenterna under deras 2-åriga utbildning. Syftet är att ge studenterna inblick i operans verksamhet och i solisternas arbete samt få annan relevant kunskap i relation till sin utbildning.

Miljömässigt ansvarstagande

På GöteborgsOperan är miljöarbetet prioriterat inom alla avdelningar. Det tar sig uttryck på många olika sätt, som vilka slags tyger som används till kostymer, hur turnéer genomförs och vad som serveras i restaurangen. Sedan 2018 har miljön en central roll också i de konstnärliga valen genom uppsättningen av de fyra verken i *Nibelungens ring*.

Under 2021 har Västra Götalandsregionen antagit nya långsiktiga miljömål för alla regionens verksamheter, Miljömål 2030, kopplade till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Dessa ligger till grund för GöteborgsOperans miljöarbete.

Systematiskt miljöarbete

GöteborgsOperan är miljöcertifierad enligt ISO 14001:2015. Det innebär att verksamheten uppfyller gällande miljölagstiftning och uppdragsgivarnas förväntningar samt dagligen arbetar systematiskt och strategiskt med hållbarhetsfrågor. Restaurangen, inklusive caféer, barer och personalmatsal, är certifierad enligt Svanen, Nordens officiella miljömärkning. Miljöledningssystemen fungerar som ramverktyg för att systematiskt minska verksamhetens miljö- och klimatpåverkan.

Betydande miljöpåverkan och riskidentifiering

I miljöaspektlistan, som ses över årligen, identifieras verksamhetens betydande miljöpåverkan. Utifrån miljöaspektlistan, och de risker och möjligheter som identifierats där, samt Västra Götalandsregionens Miljömål 2030 formuleras GöteborgsOperans miljömål. Identifierade målområden utgår från tre av de globala hållbarhetsmålen:

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion – resurseffektivitet och giftfritt

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna – låg klimatpåverkan

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald – främjad biologisk mångfald

GöteborgsOperans miljömål

Miljömålen bygger på visionen om det goda livet i Västra Götalandsregionen och Miljömål 2030 med dess utvalda målområden. Målsättningarna sträcker sig fram till 2030 och har brutits ner i delmål och aktiviteter som kan kopplas till GöteborgsOperans verksamhet. Eftersom verksamheten under 2021 varit starkt präglad av pandemin beslutades att delmålen ska gälla även under 2022.

Genomgående för miljömålsarbetets första etapp är att ta fram lämpliga beräkningsverktyg, göra avgränsningar, leta nya innovativa material eller råvaror, ändra arbetsätt och kalkylera kostnader för investeringar som ger förbättrad miljöprestanda. Ett urval av delmålen presenteras här:

Resurseffektivitet och giftfritt

- Öka andelen återvunnen textilfiber, second handköp och biobaserat material.
- Minska andelen fossilbaserad plast, alternativt ersätta plast med andra, förnybara material
- Aktivt och metodiskt välja ut vilka kemiska produkter som ska användas samt minska det totala antalet produkter.
- Undvika användning av farliga ämnen i kemiska produkter och inköpta varor.
- Halvera energianvändningen i operahuset jämfört med 1996.
- Öka produktionen av solel.

Arbetet med att öka andelen återvunnen textilfiber, köpa mer second hand och biobaserat textilmaterial, minska användningen av plast och metaller har pågått under en tid. Arbetet består av kartläggning, nulägesanalys samt översyn av inköpsprocesser, rutiner, uppdatering av teknisk handbok med mera. Aktiva miljöval av material ska dokumenteras för att kunna följas upp. Ambitionen är att välja miljöcertifierade textilier så långt det går, vilket kan

bidra till att bygga upp en textiltillverkning som är hänsynsfull mot miljön. Även textilier av återvunnet eller förnybart material används oftare. Likaså har testköp gjorts av restpartier av tyg. Detta kan bli ett framtida naturligt sätt att leta material vid inköp. Provfärgning, inklusive växtfärgning, av nya material ingår i letandet efter mer hållbara metoder.

Det pågår ett långsiktigt arbete i verkstäder med att hitta miljöbättre alternativ till kanalplast, som används för att bygga dekor.

Mängden totalt avfall och avfallssortering ska mätas och minskas även i fortsättningen enligt befintlig metod. Första halvåret 2021 pågick ingen publik verksamhet vilket gjorde att exempelvis mängden matavfall och glas minskade, vilket minskade graden av materialåtervinning, samtidigt som andelen avfall till förbränning ökade på grund av utbyggnaden av magasinet. Den totala mängden avfall blev dock den lägsta någonsin, 135,5 ton. För att ytterligare minska avfallsmängden samt öka återanvändning fortsätter GöteborgsOperan hitta kanaler för att skänka och dela allt från möbler och kläder till scenteknik.

Vid inköp av kemiska produkter analyseras och väljs bästa alternativ för både hälsa och miljö. SIN- och PRIO-ämnen ska inte förekomma i kosmetika och hygienprodukter och ska undvikas i kemiska produkter och andra material. Kemiska produkter rensas ut kontinuerligt för att ersättas av mer miljövänliga alternativ.

Energiförbrukningen i den egna förvaldade lokalen, operahuset i Göteborg, ska 2030 vara hälften av förbrukningen 1996. Det skulle innebära en förbrukning på 124 kWh/m² och år. 2021 uppgick förbrukningen till 150 kWh/m². Målvärdet bedöms kunna nås genom att bland annat armaturer och fläktar byts ut till mer energieffektiva varianter samt genom att öka produktionen av solenergi från cirka 100 till 300 MWh/år. Detta kräver investeringar som inte är aktuella under första delmålsetappen.

Operahuset köper bara el från förnybara energikällor genom Bra Miljöval vatten för såväl fjärrvärme som el och har egen produktion av el från solceller på taket. Solcellerna täcker drygt 600 m² av taket och alstrade 96 759 kWh (79 518) under 2021, vilket är en normal produktion och en återställning från förra årets problem med växelriktare.

Låg klimatpåverkan

- Minska klimatpåverkan från inköpta/hyrda textilier, plastprodukter/material samt metallprodukter/material.
- Minska klimatpåverkan per portion i måltidsserveringarna.
- Minska matsvinnet.
- Minska klimatpåverkan från egna person- och gods-transporter.
- Stötta medarbetarnas och besökarnas fossilfria resor.

Verktyg för att jämföra materials miljö- och klimatpåverkan testas och ska på sikt implementeras för att kunna användas i det dagliga arbetet. Det är ett stort jobb då det innefattar många olika material, arbetet kommer därför att läggas upp långsiktigt och metodiskt.

GöteborgsOperan deltog 2019-2021 i ett delvis EU-finansierat projekt, OSCaR (Opera Sceneries Circularity and Resource efficiency), om hur teater- och operahuset kan ta fram hållbara scenografier - en "State of the Art" för att hitta en uppsättnings bästa design och konstruktion från start, så att den blir möjlig att återanvända, dela och återvinna samt är resurseffektiv när den slutligen monteras ned. En vetenskaplig rapport presenterades när projektet avslutades och en av slutsatserna är att alla, från starten och genom hela produktionen, måste öka sin medvetenhet om hur deras val påverkar hållbarheten. Att se en produktions påverkan, ur ett livscykelperspektiv, är en annan insikt.

Ett annat långsiktigt mål är att klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid ska vara högst 0,5 kg CO₂e (koldioxidkvalenter). Genomsnittet för en måltid på GöteborgsOperan ligger på 0,95 kg CO₂e, med stor variation mellan rätter. Även om restaurangverksamheten varit stängd en stor del av året har några mindre åtgärder vidtagits för att sänka klimatpåverkan. Bland annat är salladen som serveras på lunchen vegansk och helt säsonganpassad och gästerna kan istället köpa till animaliskt protein. Antalet rätter i kantinservice har reducerats för att minska svinn.

Från och med 2022 ska alla måltidsverksamheter inom Västra Götalandsregionen mäta och följa upp sitt svinn på samma sätt. GöteborgsOperans restaurang ska halvera sitt produktions- och tallrikssvinn från 94 gram/portion

2018 till 47 gram/portion 2030. För att minska svinn, och därmed klimatpåverkan, köper GöteborgsOperan dryck producerad av räddad frukt och har även börjat tillverka egen must.

GöteborgsOperans klimatpåverkan från gods- och persontransporter skulle 2021 vara nere på nära noll (klimatväxling inkluderad) när föregående miljöplan avslutades. Det var ett djärvt mål. Efter första kvartalet 2020 upphörde i princip alla resor utom egna vägtransporter. Under 2021 har en internationell turné genomförts, och övriga transporter gick främst mellan operahuset och magasinet i Göteborg.

Verksamheten i GöteborgsOperans magasin har utökats och därmed har även transporter till och från magasinet ökat, varpå möjlighet till bättre samordning av transporter ses över. Det nya samarbetet med flera teatrar i magasinet bedöms ha stor potential för att totalt sett minska transporter för alla aktörer, dela material och energianvändning. Därför bedöms en temporär ökning av transporter inte som ett problem på lång sikt.

Några fordon som används till egna vägtransporter har bytts ut och alla lastbilar och bussar, utom en, går numera på biodiesel, HVO 100. Den totala klimatpåverkan från egna vägtransporter uppgick 2021 till 14,9 ton CO₂e, vilket är en marginell ökning från 2020 trots fler körda kilometer. En förklaring är att drivmedelsutvecklingen går framåt, med viss inblandning av biodiesel i den vanliga dieseln och större andel biogas än naturgas i fordonsgasen. Sammantaget innebär det att med fler fordon på biodiesel och större inblandning av förnybara bränslen beräknas ingen markant ökning av klimatpåverkan.

En annan förklaring till ökningen av egna vägtransporter är den renovering som gjordes av salongens 1356 stolar under 2021. Under nedstängningen passade man på att totalrenovera de snart 30 år gamla stolarna och transporten tur och retur till möbelsnickeriet i Skåne, skedde helt i egen regi. Att renovera istället för att köpa nytt var ett återbruk av större mått.

Klimatpåverkan från inhyrd vägtransport till turné uppgick 2021 till 1,2 ton WTW (Well-to-Wheel), vilket är lägre än tidigare år. Klimatpåverkan från flygresor varierar år för år, beroende på vilka turnéer och uppsättningar som genomförs. Under 2021 gjordes en turné med flyg, till Grenoble i Frankrike. Flygresornas totala klimatpåverkan uppgick till 34 ton CO₂.

Resor är ett prioriterat område men här finns en målkonflikt med GöteborgsOperans uppdrag. En intern dialog om hur GöteborgsOperan ser på flygresor och dess klimatpåverkan i förhållande till uppdraget att utföra scenkonst regionalt, nationellt och globalt pågår. En genomlysning av flygresorna under 2019 visar att drygt 80 procent av GöteborgsOperans alla flygresor är direkt kopplade till uppdraget, alltså att turnera och samarbeta med internationella team och artister. En lärdom under pandemin har dock varit att många fysiska möten, som tidigare ansågs nödvändiga, har kunnat ersättas av digitala möten varför det diskuteras vilka möten som ska förbli digitala framgent. Likaså undersöks möjligheten att köpa biobränsle till vissa utvalda flygresor och om reseplanering kan ändras till mindre klimatbelastande resesätt.

GöteborgsOperan uppmuntrar personal att åka kollektivt och alla har möjlighet att köpa årskort i kollektivtrafiken genom delbetalning via nettolönen. Under 2021 har 90 medarbetare (96) registrerat sig för ett årskort. GöteborgsOperan uppmuntrar även medarbetare att cykla till och från jobbet. En ny cykelparkering är under uppbyggnad.

Av årliga kundundersökningar framgår att GöteborgsOperan klarar målet om hållbara besöksresor. Mer än 50 procent av gästerna kommer till föreställningarna med kollektivtrafik, till fots eller på cykel.

Ekosystem och biologisk mångfald

- Öka andelen ekologiska och regionalt producerade livsmedel.
- Kräva naturbeteskött i upphandling av oberett kött.
- Fortsätta ställa hållbarhetskrav vid upphandling och inköp som minskar negativ påverkan på den biologiska mångfalden.

Redan 2017 nåddes det övergripande målet för 2021 om att öka andelen ekologiska livsmedel till 51 procent av den totala livsmedelsbudgeten. Den nya målsättningen fram till 2030 är att nå 60 procent och under 2021 blev resultatet nästan 51 procent (53). Eftersom verksamheten har varit stängd stor del av året och perioderna med öppet varierat stort beroende på hur restriktionerna sett ut, har målsättningen varit att minska lager av dryck och hålla nere inköp av råvaror så långt som möjligt för att

minska svinnet. Övergången till 100 procent svenskt kött, i stället för viss import av ekologiskt kött tidigare år, ger också utslag.

Samarbetet med regionens naturbruksskolor Sötåsen och Svenljunga fortsätter, även om det pausades under året när inköpen av livsmedel minskade. Härifrån köper restaurangen viltkött och ekologiska rotsaker och grönsaker. Under 2021 har man också aktivt styrt över till svenskt naturbeteskött så långt ekonomin tillåter. Detta bidrar till målet om ökad biologisk mångfald samt ökar andelen inköp av regionalt producerade råvaror då allt naturbeteskött produceras i Västra Götaland.

I övrigt genomsyras GöteborgsOperans restaurang av en väl utvecklad miljöfilosofi; Svanenmärkt, ansluten till nätverket Hållbara Restauranger och en del av Fairtrade Region.

Trävaror ska fortsatt vara märkta med FSC eller PFSC, fisk och skaldjur som är rödlistade enligt WWF:s Fiskguide får inte köpas in och ett pågående arbete med att fasa ut livsmedel innehållande palmolja pågår, liksom att använda ekologisk bomull så långt det går.

Fram till sommaren 2020 hade GöteborgsOperan bikupor på taket. Bina bor numera i Trädgårdsföreningen där de fortsätter sitt arbete med honungstillverkning och pollinering för biologisk mångfald. Biodlingen sköts fortfarande av GöteborgsOperan och honungen slungas i restaurangens kök och säljs i OperaShopen.

Utöver de tre målområdena ovan har GöteborgsOperan ett fjärde övergripande mål i miljöarbetet:

Kommunikation

- Öka kunskapen om Agenda 2030 och miljöarbetet internt och externt.
- Använda GöteborgsOperan som mötesplats för evenemang med hållbarhetstema.

Ett mål i den förra övergripande miljöplanen var att genomföra minst ett publikt event med hållbarhetstema. I september 2020 skulle The Perfect World Foundation anordnat konferens och Climate Aid-konsert på GöteborgsOperan. Men på grund av pandemin kunde arrangemanget inte genomföras utan flyttades till 11 september 2021, vilket tyvärr också fick skjutas fram, på grund av pandemin.

I samband med uppsättningarna av verken i *Nibelungens ring* har olika kommunikationsinsatser med hållbarhetstema planerats. Inför sista delen, *Ragnarök* som hade premiär i december, producerades Årsringen för biologisk mångfald, en kalender med tips på enkla insatser för biologisk mångfald under årets alla månader. Dessutom planteras 30 askträd av resistent slag på olika håll i regionen i samarbete mellan GöteborgsOperan, Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp och Naturskyddsföreningen.

Operauppsättning som miljöprojekt

Uppsättningarna av Wagners epos *Nibelungens ring* har haft hållbarhet som en aktiv del i de konstnärliga valen under produktionsåren 2018-2021. Kulisser har byggts i trämaterial tillverkade av spillvirke, smink har tillverkats av miljövänliga ämnen och helt utan konserveringsmedel, kläder färgades med växtbaserade färgningsmetoder och eldslågor av LED-ljus och vattenånga, fake flames, ersatte fossila bränslen. Vridscenen byggdes i moduler som kan flyttas och programmeras individuellt för att återanvändas i andra produktioner. Ljusets energiförbrukning på scenen har mätts och justerats för varje föreställning och kostymerna, som till stor del var second hand-plagg, har återanvänts genom hela Ringen-projektet och kunnat illustrera vägen mot *Ragnarök* genom att bli ljusare, mer slitna och solblekta genom patinering och sandpappning.

Fokus har även legat på att utvärdera, reflektera och dra lärdomar för att skapa ett mer strukturerat arbete för att systematiskt utveckla miljöarbete i projekt. En viktig framgångsfaktor är att få in hållbarhetstänket tidigt i designprocessen.

Arbetet med "Ringens" har fått fortsatt gehör ute i Europa och samtal förs med andra operahus om hur vi tillsammans kan arbeta fram en mer hållbar scenkonstproduktion.

Miljömål - flerårsjämförelse

De övergripande målen för 2030 bygger på Västra Götalandsregionens långsiktiga miljömål för alla regionens verksamheter, Miljömål 2030. Målet gällande klimatpåverkan från flygresor kan komma att formuleras om, eftersom målet inte är förenligt med operans uppdrag (internationella turnéer).

		Övergripande mål 2030		Resultat	
		2021	2020	2019	2018
Klimatpåverkan från egna vägtransporter ton CO ₂ e (koldioxidekvivalenter)	100 % fossilfri	14,9	14,5	21	24
Klimatpåverkan från flygresor, ton CO ₂	Minska med 80 % jmf 2016	34	31	172	146
Klimatpåverkan inhyrd turnétransport, ton CO ₂ WTW (Well-to-Wheel)	100 % fossilfri	1,2	0	3,7	3,1
Energiförbrukning egen lokal, kWh/m ²	124 kWh/m ²	150	147*	172	173
BTA (bruttototalarea)					
Total mängd avfall (ton)	Minska jmf tidigare år	135,5	138**	157	179
Andel avfall till materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, procent	minst 75 %	44	56	63	61
Andel avfall till förbränning, procent	max 25 %	50	41	34	34
Andel ekologiska livsmedel av den totala livsmedelsbudgeten, procent	minst 60 %	51	53***	56	52

* Uppdaterat resultat sedan Årsredovisning 2020.

** Matavfallet har till viss del fått uppskattas på grund av fel på en väg hos avfallsentreprenören.

*** Uppdaterat resultat sedan Årsredovisning 2020.

Ekonomiskt ansvarstagande

För att kunna fullgöra uppdraget och bland annat säkerställa att GöteborgsOperan fortsätter att leverera kvalitet och håller en internationell klass, krävs hållbar finansiering, långsiktig planering och affärsmässighet.

Det långsiktiga strategiska målet är att ha en ekonomi i balans, med en hållbar hög egenfinansiering och hög kassalikviditet. Verksamheten ska därför ha en effektiv ekonomistyrning som gör att beslut kan grundas på väl underbyggda underlag. Uppföljning och rapportering ska ske enligt de riktlinjer och tidsplaner som ägaren Västra Götalandsregionen och dess kulturnämnd beslutar om. Styrelsen ska årligen identifiera risker i verksamheten samt anta en internkontrollplan.

Regionledningen insåg redan i mars 2020 att intäktsbortfallet för GöteborgsOperan och övriga regionägda bolag skulle komma att bli stort på grund av coronapandemin. På GöteborgsOperan ställdes all publik verksam-

het in och biljettintäkter samt en stor del av övriga egenintäkter uteblev. Därför beslutade Regionfullmäktige att uppdra till regionstyrelsen att inom ramen av 700 mnkr bevilja kapitaltäckningsgaranti för regionägda bolag gällande till och med 2022-12-31 för att säkerställa bolagens ekonomi.

Effektiv ekonomistyrning

GöteborgsOperan ska anpassa och utveckla arbetet med att nå uppsatta mål för att kunna möta förändringar i omvärlden som påverkar verksamheten. Det är viktigt att ha kunskap, metoder och verktyg för att arbeta med förbättringsåtgärder på ett strukturerat sätt. Verksamheten ska utvärderas kontinuerligt med utgångspunkt i sina konstnärliga processer. Målet är att kvalitetssäkra framtida produktionsprocesser och skapa en hållbar utveckling.

Ekonomiska långsiktiga planer tas löpande fram som en del av ledningens strategiska arbete. Ekonomi- och inköpshandbok samt policyer och riktlinjer uppdateras löpande. En riskanalys med internkontrollplan som underlag för styrelsens arbete genomförs regelbundet.

Inköp

GöteborgsOperan följer lagen om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingsverksamheten spelar en viktig roll i styrningen av ekonomin. Som grund finns GöteborgsOperans inköpspolicy. Tydligt skrivna regler och rationella rutiner är en förutsättning för att upphandlingar ska kunna bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt. Regler av central betydelse finns i inköpshandboken.

Så långt det är möjligt deltar GöteborgsOperan i Västra Götalandsregionens upphandlingar och avropar från centrala ramavtal och andra centralt upphandlade avtal. För specifika behov gör GöteborgsOperan egna upphandlingar och följer då Västra Götalandsregionens riktlinjer.

Styrelsen ansvarar för att fastställa och anta inköpspolicy och inköpshandbok. Vd ansvarar för att lagstiftning, policyer och riktlinjer efterlevs, att ansvar och befogenheter i inköps- och upphandlingsfrågor inom organisationen tydliggörs samt att medarbetare har den kompetens som krävs för att genomföra inköp och upphandlingar. Beslut om upphandling fattas och avtal tecknas i enlighet med attestinstruktionen.

Näringslivssamarbete med anpassad sponsring

GöteborgsOperan ska aktivt arbeta för att säkerställa och öka intäkterna utöver ordinarie biljettförsäljning. Det kan vara intäkter från uthyrningar, företagsevents, seminarier och middagar eller det som brukar benämnas sponsringssamarbeten. Hösten 2021 kunde ett flertal aktiviteter genomföras, varav några på temat digital innovation och framtidens scenkonst där sponsorer och näringsliv har en central roll.

En god affärsetik

Förtroendevalda och medarbetare inom GöteborgsOperan arbetar på invånarnas uppdrag och i deras intresse. Förtroende skapas genom ett korrekt uppförande och förhållningssätt från varje enskild styrelsemedlem och medarbetare.

Västra Götalandsregionens riktlinjer mot korruption, mutor och jäv samt GöteborgsOperans personalhandbok och övriga berörda styrdokument ligger till grund för en god affärsetik. Likaså är operans värdegrund en viktig kugge, vilket är ett kontinuerligt pågående arbete inom GöteborgsOperan. Inom operan råder nolltolerans mot korruption, mutor och jäv.

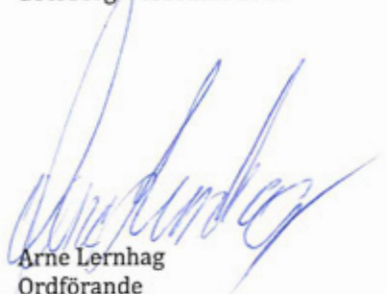
Attestansvar

Majoriteten av operans chefer och projektledare har budgetansvar. Med budgetansvar följer attesträtt och generellt gäller att befattningshavare i ansvarig ställning får ta på sig attestansvar för kostnader inom sitt eget ansvarsområde, upp till en viss nivå, vilket framgår av GöteborgsOperans attestinstruktion. Transaktioner som direkt berör den attestansvarige ska attesteras av närmast överordnad chef. Attestansvarig förutsätts svara för att kontrollräkningar och övriga kontroller görs före attestering. Vidare är den attestansvarige ansvarig för att åtgärden ligger i företagets intresse samt att den överensstämmer med gällande reglementen och instruktioner inom företaget samt gällande lagstiftning. All personal med attesträtt måste signera ett godkännande av attestansvar.

Göteborg 4 februari 2022

Arne Lernhag
Ordförande

Maria Brauer
Maria Brauer

Maria Andersson Willner
Maria Andersson Willner

Ann Catrine Fogelgren
Ann Catrine Fogelgren

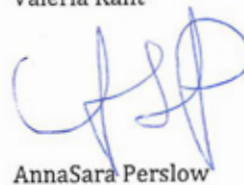
Anita Forsberg
Anita Forsberg

Valéria Kant
Valéria Kant

Monica Green
Monica Green

AnnaSara Perslow
AnnaSara Perslow

Björn Tidland
Björn Tidland

Christina Björklund
Verkställande direktör

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i GöteborgsOperan Aktiebolag, org.nr 556121-7828

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2021 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 *Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten*. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 4 februari 2022
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor
Huvudansvarig revisor

Isa Schuman
Auktoriserad revisor